

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

15 במאי 2022
י"ד באייר תשפ"ב

הוראה בנושא: התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם הפרעת קשב ופעלתנות יתר

השינויים של המאה ה- 21 מחייבים התבוננות מחודשת והעמקה בצורכי התלמידים עם הפרעת הקשב, כמו גם המידע הרב (ישן וחדש) שנרכש באגף לקויות למידה והפרעת קשב. במהלך שנת הלימודים תשפ"ב צוות האגף כינס צוות חשיבה ופיתוח רב מקצועי אשר כלל: מומחים מתחומים שונים נציגים מן האקדמיה, אנשים ממקצועות הבריאות העובדים בשדה, ואנשי מטה מתחומים שונים, במטרה לבחון לעומק את נושא האיתור של תלמידים עם הפרעת קשב ופעלתנות יתר במערכת החינוך והטיפול בהם.

בין התחומים שעלו על סדר המפגשים של צוות החשיבה נכלל גם נושא ההתאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות, ובתוך כך נבדק מחדש סל ההתאמות המתאים והאפשרי שיוכל לתת מענה לתלמידים עם הפרעת קשב ופעלתנות יתר במערכת החינוך. עד כה, סל ההתאמות הקיים אפשר את אישור ההתאמות הבאות בלבד לתלמידים אלה: הארכת זמן הבחינה והגדלת שאלון הבחינה שנמצאו מסייעים ומקדמים. כאשר היה מדובר בקומרבידיות - לקות למידה והפרעת קשב, נשקלו התאמות נוספות בהתאם.

יחד עם אגף הבחינות נבחנה מידת ישימותן במערכת החינוך של ההמלצות עליהן המליץ הצוות ובהתאם, התקבלו ההחלטות על הרחבת סל ההתאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות על רקע הפרעת קשב ופעלתנות יתר.

הוראה זו הינה מסמך מדיניות המעדכן את ההתאמות בדרכי היבחנות עבור תלמידים עם הפרעת קשב ופעלתנות יתר. מסמך זה מעדכן את חוזר [נהלים להתאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב הנבחנים בשנת הלימודים תשפ"ג](#) וכן את חוזר מנכ"ל תשס"ד/4, דצמבר 2003.

תמצית ההתאמות שיתווספו לסל ההתאמות בדרכי ההבחנות של תלמידים עם הפרעת קשב:

- השמעת שאלון הבחינה
- שימוש באטמי אוזניים
- שימוש בטיטוה במחברת הבחינה או ב - iTest
- היבחנות בקבוצה קטנה ובסביבה שקטה ככל הניתן- כיתה אחת בלבד ועד שבעה תלמידים בלבד- ראה פירוט בהמשך.
- שימוש בדף נוסחאות מורחב

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

מטרת הפרסום:

- א. התוקף: כל ההתאמות שנוספו בכל הרמות בהוראה זו, יכנסו לשימוש בבחינות הבגרות תשפ"ג. הגשת בקשות לוועדה המחוזית 3.6.22
- ב. התחולה: תלמידים בבתי הספר בחינוך
- ג. הסטטוס: חדש
- ד. חוזרים קודמים בהם נכלל הנושא: מסמך זה מעדכן את חוזר את חוזר מנכ"ל [התאמות בדרכי ההיבחנות לנבחנים עם לקויות למידה אינטרניים ואקסטרניים חוזר מנכ"ל תשס"ד/4, דצמבר 2003](#)

התפוצה:

המפקחים המנהלים ועובדי ההוראה במוסדות החינוך, מערכי האבחון של מ"ל (מלקויות ללמידה) בשפ"ח.

הגורם האחראי:

- א. שם היחידה: אגף לקויות למידה והפרעת קשב, שפ"ח
- ב. בעל התפקיד: ממונה על מערך האבחון וההתאמות
- ג. מספר הטלפון של האגף: 073-3931801
- ד. כתובת הדוא"ל: Lekuyot_lemida_mateh@education.gov.il

פירוט ההתאמות ואופן יישומן:

1. **השמעת שאלון הבחינה** - ביצוע ההתאמה יתקיים באמצעות מחשב במערכת ה- iTest . השמעת השאלון במערכת ה- iTest תאפשר לתלמידים לנווט באופן חופשי בין חלקי הבחינה:
- ✓ השמעה של הטקסט בחלוקה לפסקאות ואפשרות לעצור אחרי כל פסקה.
 - ✓ עצירה בכל מקום בטקסט.
 - ✓ חזרה קדימה ואחורה, לחיצה על כל מקום בטקסט שממנו רוצים לשמוע.
 - ✓ אפשרות להפסקה ומענה על שאלות אחרי כל שאלה.
 - ✓ כתיבת הערות בתום השמעה של כל פסקה.
 - ✓ אפשרות להשמעה ראשונית של כל קטע הקריאה.
 - ✓ אפשרות למרקר חלקים בטקסט (ניתן לעצור את ההשמעה ולמרקר).
 - ✓ בזמן ההשמעה, מודגש המשפט המושמע וממשיך ממשפט למשפט, עד שמפסיקים את ההשמעה.
- תלמיד שתאושר לו ההתאמה של השמעה יוכל גם להקליד את תשובותיו במחשב.
2. **שימוש באטמי אוזניים** – לקראת בחינת הבגרות יסופקו אטמי האוזניים לבתי הספר לשימוש בעת בחינת הבגרות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

3. **שימוש בטיוטה** – השימוש בטיוטה יתאפשר במחברת הבחינה. התלמיד יציין על הדף "טיוטה". אם התלמיד יבחן באמצעות מחשב, הטיוטה תכתב במחשב במקום המיועד לכך.
4. **היבחנות בקבוצה קטנה ובסביבה שקטה ככל הניתן** - יתאפשר לביה"ס לשבץ בחדר פנוי בעת בחינת הבגרות את התלמידים המובהקים שזוהו לנחיצות התאמה זו. **בכל בית ספר תיפתח כיתה אחת בלבד** ועד סה"כ 7 תלמידים בכיתה עם הפרעת קשב מובהקת. לא תותר כיתה נוספת ולא תתאפשר חריגה מעל 7 תלמידים.
5. **הארכת זמן** – התלמיד יבחן עם תוספת זמן של עד 25% ממשך הבחינה.
6. **הגדלת שאלון הבחינה** – התלמיד רשאי להיבחן עם שאלון בחינה מוגדל.
7. **שימוש בדף נוסחאות מורחב** – התלמיד יקבל דף נוסחאות מורחב לשימוש בעת בחינת הבגרות במתמטיקה.

הגורמים המאשרים את ההתאמה: (* מערך מל"ל)

1. **התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית:**
 - א. הארכת זמן והגדלת שאלון הבחינה – **ללא שינוי, לא נדרש אבחון.**
 - ב. שימוש באטמי אוזניים, שימוש בטיוטה, היבחנות בקבוצה קטנה ובסביבה שקטה - עד 7 תלמידים בכיתה - בכפוף לאבחנה של הפרעת קשב ע"י **גורם מוסמך וקביל לאבחון הפרעת קשב.**
 - ג. שימוש בדף נוסחאות מורחב במתמטיקה בכפוף לאבחנה של הפרעת קשב ע"י **גורם מוסמך וקביל לאבחון הפרעת קשב** ואבחון דידיקטי או אבחון פסיכודידקטי או מערך מל"ל.
2. **התאמות בסמכות ועדת התאמה מחוזית / ועדת ערר / מערך מל"ל** בכפוף לאבחנה של הפרעת קשב ע"י **גורם מוסמך וקביל לאבחון הפרעת קשב** ואבחון דידיקטי או אבחון פסיכודידקטי או מערך מל"ל:
השמעת שאלון הבחינה.

* מערך מל"ל - בתי ספר הנמצאים ברשויות מקומיות בהן מיושמת התוכנית "מלקויות ללמידה" מתן הזכאות להתאמות בדרכי ההבחנות תהיה בסמכות מערך המל"ל. (להלן קישור: **בחינות הבניים שבתוכנית**, יש להתעדכן מדי שנה)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

כל הדיונים בבקשות בכל הרמות יכללו מידע מב"ה"ס. יש לתעד את כל תהליכי אישור ההתאמות שבסמכות ביה"ס ולהגיש בקשה לוועדות בהתאם למפורט בחוזר נהלים להתאמות בדרכי היבחנות המפורסם מדי שנה [חוזר נהלים להתאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב הנבחים בשנה"ל תשפ"ג](#) או למערך מ"ל.

לוח זמנים בוועדות: בהתאם למפורט בחוזר נהלי האגף.